

De Probatis|| Sanctorvm|| Historiis

Partim|| Ex Tomis Aloysii Lipoma-||ni, Doctissimi Episcopi, Partim Etiam||
Ex Egregiis Manuscriptis Codicibvs, Qvarvm permultæ antehàc nunquàm
in lucem prodière

Complectens Sanctos Mensivm || Martii Et Aprilis

Surius, Laurentius

Coloniae Agrippinae, 1576-

VD16 S 10259

De Petro abbate Cauensi.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-77384](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-77384)

in membris eius oberrasset, tamen prout velocius potuit reptans, sepulcro venerabili se ingessit, ubi à Domino salutem optatam inuenit. Audiens hæc etiam contractus de domo Othonis, in eadem ecclesia canonici, venit quantocyus ad locum sepulcri, sperans sibi ex beneficio gratia, sicut cæteris, subueniri: cui sine mora subuentum esse, in Christo testamur.

VITA PETRI ABBATIS CAVENSIS, EDITA A MONASTERIUM S. TRINITATIS À CAUA SIVE CAUENSE, EST PROPE NEAPOLIM.
 QVODAM EIVS AEQUALI, QVI SE TESTATUR SCRIPSISSE ea, quæ ab antiquis eius monasterij senibus perceperit. Obijt hic Abbas anno Christi 1137. Nondum comperi, vtrum in Sanctos relatus sit. Numerum capitum nos ad marginem annotauimus.

Auense cœnobium vt apertè claresceret quia profectus sui incrementa ex diuina dispositione meruisset, hoc omnipotens Deus per viros venerabiles semper rexit, atque ad eiusdem administrationem accedere pastores reprobos non permisit. Nam reuerendissimo valdè viro Alferio virum æquè venerabilem Leonem substituit: huic autem Petrum subrogauit, qui patres eximios sanctitate redderet, lucro superaret. Sed quia illorum quædam de virtutibus atque vita descripsimus, ordo exigit, vt ea etiam, quæ de hoc venerabili patre sunt nobis dicta, narremus. Illi quidem, beati Eliæ typo, desideriorum igneo curru cælum penetrare meruerunt: iste dum ascendentes obseruare ardentè studuit, habere illorum spiritum duplicem meruit: videlicet † cælestia fortiter amans, mirabiliter terrena disponens, cælum diues intraret. Illi quidem rebus pauperes, virtutibus diuites, ad æterna gaudia peruenerunt: hic & laborum suorū meritis diues fuit, & velut alter Ioseph, mundi huius diuitias ad Domini sui seruitium sapienter traxit.

Fuit autem Salernitanus genere, viri venerabilis Alferij nepos carne, hæres consuetudine: ex qua nimirum sibi consuetudine accidit, vt adolescens illius conuersationem memoraret, atque hanc totis affectibus imitari satageret. Ad virum itaque venerabilem Abbatem Leonem veniens, sanctæ conuersationis habitū suscepit: mox autem religiosæ vitæ studium tam feruenter arripuit, vt rigoris proposito antiquis etiam patribus æquari videretur. Nam tantæ abstinentiæ fuisse dicitur, vt quinque aut sex panum refectio, toto sanctæ Quadragesimæ tempore contentus esse videretur. Sed & remotioris vitæ studium gerens, eiusdem sacre Quadragesimæ dies in monte sancti Eliæ, qui Cauensi monasterio altius præeminet, obseruare consueuerat: vt tanto se arctius diuinæ contemplationi infereret, quanto eum ab hominum confortio vastior solitudo separaret. Vbi etiam oratorium sancti Eliæ, & cellulam sibi postea ædificari fecit, & magna æterna vitæ gaudia magnis illic laboribus sæpè comparauit.

Per idem tempus, cum cœnobij Cluniacensis religionem celebrem comperisset, odore tantæ famæ illectus, quanquam longè positus, illius congregationis ordinem æmulari ardentè cœpit. Assumptis ergò secum quibusdam de monasterio fratribus, cum iam nauigio Genuam venisset, census ferè omnis Dei pauperibus defecit. Cumq; in eodem defectu sumptuum, spes etiam itineris deficere cœpisset, pius adolescens in orationem se prostravit, vt sibi omnipotens Deus dignaretur tribuere, vnde id, quod eiusdem amore cœperat, consummare potuisset. Cumque ab oratione surgeret, & per oram maris deambulet, aureum anulum inuenit, cuius precium ad totius vitæ sumptus sufficiens habuit. Cluniacum ergò perueniens, à viro venerabili Hugone Abbate mira charitate susceptus est, vel quia adolescens magnæ religionis ardore flagrabat, vel quia æmulandæ perfectionis causa de tam longinquis Italiæ partibus venerat. Seniores autem monasterij Abbati suggerebant, vt eum in puerorum schola ponere erudiendum debuisset: quibus pater monasterij magnæ discretionis verba respondit, dicens: Hic nisi magna deuotione ferueret, tam lōgè trahi opinione religionis nequaquam posset. Virile ergò opus deuotionis à debilitate eū assumpsit ætatis. Ex illo autem iam die receptus in conuentu fratrum, tanta obedientiæ virtute enituit, vt septem simul, sicut alij dicunt: vt alij verò asserunt, plura diuersarum officinarum ministeria strenuè & honestè perficeret.

F

Et quia

Cap. 4. Et quia longum est cuncta stylo percurrere, cum in clauſtro Cluniacensi quinquenium, atq; in capella Abbatis triennium compleuiſſet, atq; intus obedire & iuſſa exequi, foris vero diſponere & ordinare didiciſſet, liberalitate ſancti Hugonis ſuo, id eſt, Caueniſi monaſterio reſtitutus eſt: ubi iam cum doctus ſcriba in regno calorum, magna opinionis haberetur, petentibus Clero & populo vna cum Gilſulfo Salerni principe, in eccleſia Policaſtrenſi in Episcopum electus eſt. Qui cum parum illic temporis expendiſſet, exterioris vite ſtrepitum non ferens, ad monaſterium redijt, ac ſe in interioris vite ſtudium more ſolito totum dedit. Tunc pater venerabilis Leo vehementer timens, ne monaſterium tanto viro priuaretur, ſimul onus regiminis ſe iam pre ſenectute ferre non poſſe conſiderans, conuocatis fratribus, eum ſibi ſucceſſorem conſtituit, & ipſe vt Deo per quietem vacaret, ad eccleſiam ſancti Leonis de veteri, quam ipſe conſtruxerat, receſſit.

Cap. 5. Petrus autem venerabilis Abbas, monaſterij curam ſuſcipiens, tanta malignorum ſpirituum tentamenta inuenit, vt tum primum diabolus inſurgere contra eiufdem acta videretur. Nam fratres, quos in Cella reperit, cum Cluniacensis ordinis norma perſtringeret, tam duros & obſtinatos inuenit, vt murmuratiſſima ſuſurria ad virum venerabilem Leonem deferrent, atque eiufdem mentem ſimplicem ad iram traherent. Quod cum Petrus Abbas comperit, ea que ſunt concordie & pacis prouidens, ad monaſterium ſancti Archangeli, quod in territorio Cilenti ſitum eſt, deceſſit: ibique collectis fratribus, primum normam eiufdem, quem didicerat, ordinis poſuit. Qui etiam non multo poſt tempore, a patre Leone & fratribus rogatus, redijt, atque institutionem, quam prius velut grauem contempſerant, cum magna deuotione ſuſceperunt.

Cap. 6. Cumque fama ſanctitatis eiufdem ſe vehementer extenderet, coeperunt multi viri nobiles, multi ſeculi diuites ac potentes ſeculum deſerere, atque ei ſe in ſuperna conuerſationis magiſterio ſubiugare. Sed ſapientium atque ſimplicium tanta ad eum multitudo conuenit, vt ei promiſſio illa diuina facta videretur, qua dicitur, Facia te in gentem magnam. Nam vt quidam religioſus pater familiaris ab eiufdem ore ſe auდიſſe teſtatur, quadam die cum venerabilis pater eſſet hilarior, quadam dilectionis neceſſitate coactus, plusquam tribus millibus virorum habitum ſanctae conuerſationis ſe impoſuiſſe teſtatus eſt, licet poſtea ſuperuixerit, & plures in monaſterio receperit. Tunc in huius viri monaſterio etiam pij patris Alferij propheta claruit, qua dixerat, quia de eadem Cella maxima ad aeternam vitam conuerſorum Iuera eſſent colligenda. Viri quoque ſeculi potentes coeperunt magna liberalitate, ad ſuſtentandos Dei famulos, praedia & poſſeſſiones abundanter offerre. Omnipotens enim Deus ita eorum corda ad opus pietatis aperuit, vt tanta monaſterio ferrent, vt non ſolum collecta illuc fratrum multitudo viueret, ſed etiam, ex eorum plenitudine effundi pauperibus multa potuiſſent. Quod & pater venerabilis nobiliter exhibuit: quia ex datis ſibi copijs non ſolum fratres monaſterij regulariter procurauit, ſed etiam innumerabilem cenſum in opibus erogauit. Sed quid eum erogari tantum dicimus, cum etiam ſtatuert, vnde ſemper erogetur? Nam noſtris temporibus inuenire difficile eſt, qui in cura egenorum ei ſimilis aut aequalis habeatur: quos nimirum cateruatim paſcere ac veſtire conſueuerat, ac veſtimentos & alendos tanto ſtudio querere, vt etiam pro inueniendis eis ciuitates exploraret. Reuera, vt ſcriptura eum laudibus proſequamur, pater orphanorum, & viduarum non iudex, ſed procurator fuit: quorum curam ita ſapienter diſpoſuit, vt clam eis vnde ſuſtarentur transmitteret: quatenus & illi ſine rubore perciperent, & quod pro aeterna vita impendebat, occultaret. Quare & diuinae miſericordiae largitatem ita promeruit, vt cum in ſuſtentione pauperum tanta effunderet, ſemper ſibi ſuppeteret, vnde ſemper dare abundanter potuiſſet. Propoſitum nanque ſancti viri, licet omnino niteretur, occultari non potuit: atque vt tanta gratiae mererentur eſſe participes, non ſolum viri, ſed etiam mulieres, vt valebant manus, auxilium miniſtrabant.

Cap. 7. Tunc vir Domini, vt ſe neceſſarijs ſumptibus ad perficiendum paratum vidit, dilatare monaſterium, atque tanta multitudi aptum habitaculum parare diſpoſuit: quod nimirum, diuina gratia cooperante, in quantum loci anguſtia paſſa eſt, tam decenter expleuit, vt mirari eiufdem operis diſpoſitio poſſit, vere extimari non poſſit. Nam cum ex vno latere ſcrupea rupe, ex alio pendula fluminis ripa claudatur, intercluſo illo medio paruo ſpatio aedificia tanta fundata ſunt, vt cum foris locus cernitur, mirabile omnino ſit perſeruantibus, quod tanta intus ſpatia continentur. In quo etiam opere ſi illud, quod ad Moſen dictum eſt, librare volumus, quodam modo inuenimus. Nam cum

Cap. 5.
Petrus praeficitur Caueniſi monaſterio.

Gen. 12.
Per multos ſub eo fuerunt monachi.

Multa dantur monaſterio eius.

Benignitas eius in inopes.

Audius redit monaſterium.

cum tabernaculum Deo confruere vellet, audiuit: Omnia fac, sicut ostensum est tibi in monte. Volebat quidem omnipotens Dominus, ut terrena domus fieret, sed quam forma caelestium illustraret. Pater igitur venerandus omnem illum tabernaculi decorem, ad mentium discipulorum ornatum traxit. Perfecta enim forma caelestium illa est, de qua dicitur: Non nubent, neque nubentur, sed sunt sicut angeli Dei in caelo. Illa etiam forma caelestium est, quam nobis imprimi, ubi dicit: Beati pauperes spiritu, quoniam ipsorum est regnum caelorum. Tanta quippe pudoris specie, tanto virtutum decore ibi illam diuinitus collectam multitudinem omnipotenti Deo seruire fecit, ut dubitare nemo posset, quin caelesti conuersatione fulgerent. Sed quia nunc de aedificij ordine agimus, illud ei, quod de aeterna ciuitate legitur, conuenire videmus, Per omnes vicus eiusdem Alleluia cantabitur. Nam Cellae illius cuncta vestibula ita disposita sunt, ut singula ferè orationis, lectionis, psalmodiae proprijs officijs deputentur, & quocumque pergatur, orantes, psallentes, canentes aut legentes occurrunt.

Perfecto igitur opere monasterij, illic collecti fratres coeperunt tanto liberius diuina ministeria exhibere, quanto ad haec eos non solum feruor charitatis accenderat, sed etiam locus inuitabat. Pater etiam venerabilis Petrus in tanta se conuersationis distractione cohibuit, ut in tanta subditorum multitudine, cum multi magna conuersatione fulgerent, illius rigorem vitæ nullus ferre potuisset. Nam nec orationis eiusdem instantiam, nec vigiliarum prolixitatem, nec genus flexionum numerum, nec frigoris tolerantiam aliquis ferre potuit. Iuxta dormitorij quidem sui cellam aquae piscinulam condere sibi fecit: ubi cum hyemali tempore frequenter intraret, de nuditatis & frigoris tolerantia gloriari cum Paulo potuisset. Vinum ita omnino spreuit, ut etiam debilitato stomacho, & voce iam ferè amissa, vix à bonae memoriae Papa Urbano ad eius quantum modicum vsuum reduci potuisset. Loricam subtus ad carnem occultam induit, quousque putresceret, & ab eius corpore rupta cecidisset.

Sed quia longum est, si singulis immoremur, hoc solum adhuc de eiusdem fama subiungamus, quia in omni ferè orbe venerabilis habebatur. Sed ut secularis auctoris verbis utar, rigidi, honesti tantus obseruator fuit, ut cum videri ab ipsis etiam Imperatoribus, & huius seculi potentibus longè positus optaretur, multaque ex hoc monasterio bona promitterent, vir sanctus renuit, nec pro temporalibus rebus à Deo procedendum esse iudicauit. Et quia à nonnullis, qualis coram Deo sit, non creditur, qualis sit ab eo ostensus, ad detractorum eiusdem confusionem proferamus. Nam ut Euangelistae Ioannis verbis utar, Si non esset ex Deo, non posset facere quicquam. Et quia, ut dixi, æmulos sancti viri confundere cupimus, ferè omnium miraculorum eius testes optimos, viros scilicet sanctos ac venerabiles producamus: quanquam necesse non esset eiusdem sanctitatem probare miraculis, cum tantam operum eiusdem magnitudinem teneamus. Opera namque mira atque ingentia sunt, quae testimonium perhibent de eo, tanti constructio monasterij, tanta elegantia ab eo fundatae religionis. Nam si is, qui aliquem peccatorem conuertit, multitudinem operit peccatorum, & qui calicem aquae frigidae sitienti dederit, mercedem in caelis habet: quanta lucra huius, quantos meritorum cumulos esse dicimus, qui tam largus in pauperes, tam diues in misericordia, tam studiosus & feruens ad lucrandas animas declaratur, ut quandiu vixerit, nihil aliud egerit: & quandiu mundus voluitur, quia in eo conuerti peccatores non desinit, eiusdem meritum semper augeatur?

Sed eiusdem studia quanto vigore feruerint, quam etiam fuerit prauis rigidus, quam mitibus humilitate subiectus, quia explicare longum est, omittentes, quam mirabilis ab omnipotente Deo potius ostensus sit, videamus. Senex namque venerabilis Petrus Spoletinus, & Petrus Troianus, cuius religionis atque veritatis fuerint, nullus qui eorum tempore in monasterio mansit, ignorauit. Ij mihi narrare consueuerant, quia quadam die, dum monasteria circuiret, Teresinum cum eo venerunt. Ibi verò cum in ecclesia S. Ioannis Missas celebraret, & quidam stabelli ministerium negligenter exhiberet, lampadem impulit, & oleum super altare fudit: cumque brandeum sparsus liquor infudisset, vir Domini valde contristari coepit, & hoc quod contigit, non negligentiae ministri adscribere, sed suis meritis imputare. Post aliquantos verò dies, cum ad sancti Archangeli ecclesiam venissent, praedicti fratres & ceteri, qui sancto viro ministrabant, brandeum illud curauerunt producere, ut inde oleum educere lauando debuissent: sed, quod valde stupendum est, ita candidum & mundum inuentum est, ac si oleum in eo nunquam cecidisset. Quod fratres cognoscens, omnipotenti Deo gratias retulerunt.

runt: qui quosdam electos suos tam tenerè diligit, vt nec ad modicum patiatnr contristari.

Cap. 11.
*Authic, aut
superius,
mendum
esse videtur

In eodem quoque monasterio res æquè mirabilis accidit, sicut eodem viro bonæ memoriæ Petro x Arelano narrante cognoui. Nam cum froccum domini Abbatis à capellanis negligenter fuisset repositum, mustela hoc iuxta cauernulâ suâ foramen reperit, corrofit ac scidit. Cumque venerabili viro fuisset oblatum, vt corrosum vidit, indignans repulit, atque ait: Ite, & ei quæ scindere præsumpsit, projicite. Quod fratres ita vt iusserat, vnde tulerant, posuerunt. Alia verò die, cum per locum transirèt, mustelam, quæ illud vestimentum corroserat, super illud iacentem mortuam inuenerunt. Tunc nimis admirantes, quantæ virtutis pater eorum esset, colligere cœperunt, contra cuius voluntatem viuere animalia bruta nequiuissent.

Vide rem
miram.

Cap. 12.

Sed diuinum effectum erga venerabilem patrem cur in animalium brutorum interfectione adstruimus, cum eum sæpè nec rationabilibus pepercisse sentiamus? Rogerius nanque, castri S. Seuerini dominus, cum rusticos monasterij frequenter affligeret, & venerabilis viri mentem ad iracundiam prouocaret, quadam die prauitatis suæ usum excessit, & hunc vltra, quàm consueuerat, contristauit. Tunc quasi in præsentia summi illius nunciij assisteret, dixit: Eia sancte Michaël Archangele sic nos protegis? & baculo terram percutiens, commotus ait: Recedimus, quia hîc tanta ferre non possumus. Erat tunc Cilenti in præfato monasterio sancti Michaëlis Archangeli. Cuius nimirum afflictionem mira & terribilis vltio diuina secuta est: quia cum longè ab eodem monasterio præfatus Rogerius maneret, solarium domus eiusdem cecidit, atque eiusdem filium paruulum extinxit. Et fortassis talis vltio pro seruorum Dei iniuria ab interno iudice infligi debuit, vt ille moreretur, qui patrem dolore puniret, atque ad reprobam eiusdem imitationem non crederet. Extinctus quidem puer innocens, paradiso receptus est, sed peremptus compunxit patrem. Nam idem Rogerius his & huiusmodi plagis sæpè percussus, tandem respuit, & in fine conuersus, in monasterio habitum religionis accepit. Cui tamen adhuc sæuienti nõ vno semper modo restitit. nam eum quandoque terroribus impetijt, quandoque humilitate superauit.

Vltio diuina in aduersarium viri Dei.

Cap. 13.

Agrum nanque monasterij quendam vberem concupierat, atque suis vsibus vendicare disponebat. Cumque ab eiusdem agri opere seminantes rusticos violenter expellere minaretur, venerando patri innotuit. Sequenti verò die ad agrum operarios secutus, aliquantos fratres secum duxit, cum quibus psallere instanter cœpit. Ille etiam minas suas prauitate vincere gestiens, cum armatorum manu in locum venit, cogitans quia is, qui minas suas seminando contemneret, ad eundem agrum sine armatorum præsidio non venisset. Sed cum propius accederet, contra se non mucrones ensium, sed missile orationum vidit. Tunc illud faxcum pectus à feritatis suæ duritia emollitum est. sola enim religionis contemplatione superatus, arma proiecit, de caballo descendit, atque ad sancti viri vestigia proiectus, suæ temeritatis veniam postulauit. Quod utique non minùs mirabile fuit, quàm si ab eiusdem corpore magni languoris molestiâ orando depulisset: quia cordis vulnera ad curandum valdè sunt difficiliora, quàm carnis. In quo nimirum opere, psalmodiæ dignitas exhibetur, quæ malignorum spirituum feritatem potenter effugare cognoscitur.

Precibus & humilitate vincit ferum hominem.

Cap. 14.

Et quia hæc Cilenti facta fuisset comperimus, debemus alia, quæ similiter illic sunt ostensa, narrare. Vir nanque idem venerabilis cum Calabres fratres vellet inuisere, ad ecclesiam beati Apostoli & Euangelistæ Matthæi, quæ in Lucano litore circa vetus eiusdem sepulcrum sita est, declinare, & Missarum solennia celebrare proposuit: cumque prope id nauigando venisset, videns optimum ad nauigandum tempus, nautas procedere iussit, & deuotionis suæ munus in reditu suo eidem Apostolo exhibere deliberauit. quod quidem ita factum est, non tam veritatis deuotione, quàm virtute Apostoli. Nam cum in reditu de fide maris dubitaret, & transire velut in salutato Apostolo voluisset, vbi ante eiusdem ecclesiam venit, subuersa nauicula, in mare cecidit, & quod promiserat, reddere compulsus est. Sed & mirabile spectaculum in hac Apostoli coactione subsecutum est: quia pater sanctus in mare deiectus, ad terram per aquas venit: sed vestimenta eiusdem ita sicca reperta sunt, ac si hæc aqua nulla tetigisset. Quod miraculum fratres plures nouerunt, atque addere soliti sunt, quia capellæ mantica, libri & panis, atque omnia vasa altaris ita inuenta sunt omni aquæ humore libera, ac si non in mari natassent, sed delata per terram forent. Quo nimirum facto quàm familiaris Apostolo esset innotuit, quem ad sui ministerij usum tenens, & in mare labi pertulit, & illæsum quasi

Res admiratione digna.

quasi per terram traxit. Sicque factum est, ut vir sanctus, qui manere sponte in loco nollet, maneret inuitus, & votum suum in memoria Apostoli tanto deuotius redderet, quanto in se eius voluntatem apertius didicisset.

Sed aquis praeualuisse quietis eum cur miremur, cum inuocatione meritorum eiusdem, maris tumentes ac saeuientes cumulos quieuisse coram secularibus hominibus reneamus? Nam quidam nobiles viri Neapolis, cum per mare Caietam pergerent, ut nobilis cuiusdam iuuenis delatam illuc a parentibus sponsam deferrent, vehementibus ventis turbato mari, nimium pauere coeperunt. Cumque fluctus vehementer infurgerent, & euadendi spes iam defectis deficere coepisset, quidam illorum nobilium, Abbatis familiaris, orationem ad Dominum fudit, atque se cum socijs, illius & fratrum eiusdem meritis de tanto periculo liberari postulauit. Post cuius nimirum vocem, mirabiles elationes maris mirabiliter quieuerunt, & quanta essent sancti viri merita, ostendere visae sunt, cui exemplo Saluatoris se obediendo submiserunt.

Et quia non solum extraneis & indoctis, verum etiam quibusdam negligentioribus monachis pro feruore Ordinis homo austerus visus est, illud narrando subsequar, unde quam acceptus Deo fuerit de omni illa sua distractione, apertius videatur: quos etsi sanctae scripturae autoritatibus facile refellere possumus, tamen splendore miraculorum ostenso melius confutamus. Quidam namque frater erat in obedientia sancti Fabiani martyris: qui cum se negligenter ageret, in somnis dominum Abbatem vidit: a quo regulariter verberatus, decetero studiosus fuit. Huic autem omnino simile aliquid in alio loco gestum, fratres venerabiles retulerunt. Quodam namque tempore cum frater quidam de Cella quadam Calabriae ad monasterium veniret, cuiusdam secularis hominis hospitio susceptus est. In eadem vero domo pro quadam solennitate conuiuium parabatur, & cum plures ad eiusdem conuiuij epulas vocarentur, fratrem etiam illum rogare coeperunt, ut respectu charitatis eo die cibus communibus vteretur. Quod utique frater ille primum renuit, dicens, Non possum, fratres, quod dicitis, facere: quia regula monasterij talis est, ut cibos carniuum nullus edere praesumat. Cumque secundo & tertio rogarent, & suis precibus vehementer insisterent, flexus est homo, & eorum cibos se sumere promisit. Sed dum prandium pararetur, monachus de labore itineris parum pausare volens, obdormiuit: cui venerabilis Abbas Petrus in somnis apparuit, dicens: Quid est, frater, quod seductori tuo tam cito assensum praebuisti? Talis ne est ordo Cauenensis, ut in via directi fratres carnibus vescantur? Cumque ille culpam agnosceret, & veniam precaretur, corporali indusio spoliari iussus est, atque flagellatus euigilauit. Tunc instantibus inuitatoribus suis, respondit dicens: Ego, fratres, cibos vestros nondum sumpsi, & flagella promerui: iam si comedero, quid mihi erit? Cumque rei gestae ordinem audiret, ultra ei molesti pro prandio non fuerunt. Quibus nimirum indicijs claret, quia affectum dilectionis, quem impendere praesentibus consueuerat, absentibus spiritu impendere videbatur: ut aperte claresceret, quia omnis ille rigor disciplinae ex magna dilectionis fonte deflueret: & quod saepe videbatur a negligentium pace discedere, cum summae pacis bono conueniret: quod melius ostendimus, si non solum correpta corpora, sed etiam purgatarum animarum indicia disciplinae illius vigore videamus.

Cioffus namque monachus nobilis referre solitus est, quia Fredericus quidam monachus fuit, Amalphytans genere: qui extra monasterium in Cella quadam manere iussus, negligenter vixit, atque religionis splendorem, quem susceperat, infelicibus actibus deturpauit. Post aliquanta vero temporum spatia hic in monasterio languore graui correptus est, atque ad extrema perductus. Cumque & mori se videret, & culpas suas confiteri erubesceret, mirabili pietate actum cum eo est, ut magnis cruciatibus hunc languorem in mortem traheret, & tamen mori non posset: quatenus & poenae constringerent, & mors terreret, ut peccata sua viuendo exponere potuisset. Corpus etiam Dominicum, quo se indignum negligenter viuendo, atque indigniorum valde culpas occultando fecerat, saepe sibi oblatum sumere non valebat. Cumque eum fratres saepius admonerent, & ille se excusando tegeat, tandem praefatus monachus consilij acquieuit, culpas confitendo aperuit, atque ex more monasterij, domino Abbati, qualem se vidit, ostendit. Cui vir Dei nullum ad agendam poenitentiam vitae spatium superesse considerans, ne impurgatus abiret, faciem Domini praenire disposuit. Nam praedictum fratrem morientem corporali vindictae subdi constituit, ut carnis compunctione purgaret, quem delectatione sordidum cognouisset. Sed & paternae illius dilectionis verbera, mira diuiniae clementiae signa subsequuta sunt. Statim enim ut meritorum suorum iudicium patienter excepit, oblatum

Ezech. 18. sibi corpus Dominicum sumpsit, & tanta pace statim obiit, vt in eo non solum patris sui affectus, sed etiam Domini promissio firmaretur, Quia hora, qua peccator conuertitur, vita viuet, & non morietur.

Cap. 18. Frater quoq; alius erat in monasterio, qui Petrus, cognomento Pitantius dicebatur: vir sanè aliàs bonus, sed quodam nauulo auaritiæ infectus: qui cum iam ad exitum languore tentus appropinquaret, eiusdem vitij dæmonem sibi vidit assistere: quem cum quid illic expeteret exprobrando inquireret, malignus spiritus respondit: Pro tarenò illo, quem habes, mihi hodiè tradendus es. Tunc monachus aliorum bonorum operum suorum labore confusus, cum dæmoni exprobraret, ac pro simplicitate eum percutere baculo minaretur, dæmon abscessit, & non modico terrore monachum turbatum reliquit. Fortè tunc senior quidam ex more monasterij cum circà faceret, monachum illum alongè quasi cum alio loquentem audiuit, & solum inueniens, cum quo fuisset locutus, ab eo inquirere studuit. Cui signo æger monachus dixit: Manè dicam tibi. Diluculò igitur circà redeunti ille omnia per ordinem enarravit, veniamque sui delicti postulans, vt domino Abbati suggereret, rogauit. Quod vt pater venerabilis agnouit, cum, sicut alium, corporali vindicta expiatum soluit, atque eo die mori iam liberum dimisit. De quo nimirum constat, quia vir bonus merito virtutis obtinuit, vt parui, quod putabat, peccati meritum viuendo pranosceret, vt eius poenam post mortem sentire minimè debuisset. Sed & cum luce clarius sit, quia maligni spiritus merita peccatorum nobis in hoc seculo semper occulta esse velint, nè ea euadere poenitendo curemus, dæmon, qui peccati meritum morienti exposuit, patet nimirum, quia hoc non spontè, sed coactus dixit. Quod etiam patris monasterij studijs adscribi debet: quia illi est ad purgandum expositus, cuius erga filios pia correctio probabatur. Vidit ergò malignum spiritum, nè videret, & illius fauitiam studio reuerendi patris euaderet.

Sed fugare dæmonia in discipulorum transitu, ei nouum non erat. Hugo etenim monachus, boni viri Raineri fabri filius, cum patre & fratre suo alio, Mauro nomine, in monasterio conuersus est: quorum alter frater, velut eruditus & prudens, Prior monasterij fuit: hic autem in communi ordine simpliciter viuendo, vsque ad mortem mansit. Cumq; iam recipiendæ mercedis suæ tempus venisset, agritudinem corporeæ mortis incurrit. Ad quem pater venerabilis iam transeuntem venit, eiusque animam omnipotenti Deo commēdare studuit: cui & moriens frater dixit: In fenestra illa, pater, due aues sunt, vna valdè pulcherrima, alia horribilis valdè & nigra. Rogo igitur, vt horribilem illā eijcias. Tunc admirari fratres, qui aderant, coeperunt, quòd attēte monstraret, & quod monstrabat, ipsi videre non poterant. Pius autem pater intelligens, quòd moriens frater videre aliud, quàm viuentes, posset, aquam exorcizatam sibi afferri iussit: qua profectò dum orando aspergens fenestram tangeret, nigram illam auem protinus discedere idem moriens vidit: cumque Deo gratias ageret, sancta eius anima carne soluta est. Tunc fratres colligere coeperunt, quia ministerio venerandi patris in horrida aue malus angelus recessit, bonus in pulchra ad ducatum præbendum electæ animæ remansit: qui, alio recedente, eam statim vt de corpore est egressa, ad æterna gaudia deducendam suscepit. Nam idem frater post aliquantos dies in veste fulgenti cuidam dormienti apparuit, & iam dubium non fuit, quòd à bono duce susceptus, ad æterna gaudia ab hoc exilio assumptus ascendit.

Cap. 20. Sed neque illud silendum puto, quòd quidam secularis, in cœmeterio veteri iuxta cameram venerabilis viri huius sepultus, per noctes plurimas clamores atque eiulatus emisit: cumque sapius fieret, & venerando patri non parum molestus esset, nocte quadam, cum idem clamor & eiulatus circa miseri hominis illius sepulcrum fieret, pater ab oratione surrexit, foràs exiit, non sine magna indignatione clamanti comminans: & ita ille obmutuit, vt penitus clamare desineret, & virum Dei molestare ulterius non auderet. Sicque apertè claruit, quia vir venerabilis cum voluit, etiam mortuis imperauit. Quòd si clamor ille non mortui hominis, sed maligni spiritus extitit, sancti viri authoritas in hoc etiam magna fuit, quo iubente, malignus spiritus siluit.

Cap. 21. Sed quia mira facta eiusdem ostendimus, quædam etiam vitæ eiusdem exempla producere debemus: quanquam de forma ministerij sui dictū sufficere credimus, quia leo superbis & irreligiosis, religiosis & mitibus agnus fuit. Nemo enim vnq; immites & contumaces subditos fortiùs domuit, nemo humiles & subiectos benigniùs honorauit. In istis nanque magisterij sui vigorem nesciebat, quos sapè quasi minor patronos suos, pro se vt Dominum rogarent, rogare consueuerat: illos verò & verbis & regula-

ribus

Erga mites
& claros vt
se gesserit
vir Dei.

Dæmones
nolunt scire
nos peccata
nostra.
Cap. 19.

Viso mona-
chi morien-
tis.

Visa aqua
benedicta.

Cap. 20.

Cap. 21.

ribus correctionibus comprimebat, vt negligentiarum suarū torporem defererēt, atq; in caelesti cōuersatione feruentes deinceps esse debuissent. Obstinatis & improbis, post disciplinā regularis morsus, mitigatoria illa suę consuetudinis ingerere solebat, quibus & operis & intentionis suę bonum luce clariū ostendebat. Cum catena, inquiens, nolentem te ducam ad calū. Quo verbo sapientibus satis indicabat, distinctionis suę seueritatē qua intētionē suā, quo corrigendorū fructu, qua internę pietatis dulcedine exhibebat. Verē medicus animarum fuit, quarum lucris nulla pręposuit. Sed hoc meliūs ostendimus, si velut in luce positum, quoddam eius factum memorabile prædicetur.

Miles enim quidam, Gallus genere, in monasterio conuersus est: qui cū plurimū temporis communi ordine religiose vixisset, tandem post tergum respiciēs, mundi delicias, quas contemnendo fugerat, velut Aegyptij ollas carniū desiderauit. Relicto igitur monasterio, se a culmine religionis in præcipitium dedit, arma resumpsit, & viuere seculariter cœpit. Qui cū tam dementer erraret, & se dignum morte faceret, quandoquē diuina gratia, patris sui meritis, respectus, ad monasterium redijt, & multa quę conquisierat, quasi gratissima munera secum portauit. Pater autem venerabilis cū hunc rediisse cognosceret, cum magno gaudio recepit: ea verō omnia, quę attulit, contempsit, ingentem foueam fieri iussit, in qua delata omnia igne concremauit. Quod nimirum vir sanctus faciens, exemplum posteris dedit, vt fratrum personas diligant, & animarum damna fieri nullius lucri dispensatione permittant.

In Synodo ei more suo nudo capite residenti, sanctę memorię Papa Vrbanus pontificalem infulam misit: quam vtique vir Domini & pro summi Pontificis reuerentia venerabiliter recepit, & officiosissime salutauit, & tamen eiusdem sacerdotalis mitrę usum etiam rogante Papa contempsit. Quod non ob aliud fecisse creditur, nisi vt quorundam arrogantiam humilitatis exemplo damnaret, qui dum se inaniter extollunt, in debitos sibi sanctę Ecclesię honores non metuunt vsurpare. Multa sunt præterea, quę de hoc venerabili patre monasterij senes narrare consueuerant, sed mihi de his, quę relata sunt, hæc retulisse sufficiat. Vt autem ad eiusdem felicem exitum veniamus, eodem anno, quo de hoc mundo erat profecturus ad Dominum, Ioannes de Diano eiusdem Capellanus, huiusmodi visionem vidit. Videbat siquidem, quia de loco suo montes tres maximi mouebantur, qui motu suo non paruam mundo collisionem minabantur: a quorū motu clamor tantus fiebat, ac si mundus destrui videretur. Cumque & ipse eodem terrore compulsus, ad ecclesiam veller fugere, & quid esset quod videbat inquirere, audiuit quia illi tres montes, tres Cluniacenses Abbates essent, videlicet S. Odo, S. Maiolus, & S. Odilo, qui dominum Petrum Abbatē vt secum tollerent venissent. Sed cū tempus, quo tollendus erat, inquireret, item audiuit, quia iuxta principis Apostolorum festum venirent, & eum de monasterio tollerent. Euigilans autem frater ille, de Abbatis sui vicino obitu nimis contristari cœpit: quod tamen non eo festo accidit, quo putabat. Nam pater sanctus vicinum Apostolorum festum viuendo transijt, sed circa festum, quod Cathedra beati Petri Apostoli dicitur, ad gaudia æterna migravit. Obijt ergo senex venerabilis, maturus æuo, sed probitate maturior, sepultusque est in spelūca, quę de Cella venerandi patris Alferij in oratorium beati Michaelis Archangeli mutata est.

In quo loco quę meritis eiusdem reuerentia debeatur, sapiūs demonstraui. Sergius namque monachus, & monasterij armarius, pro negligentijs suis sapē à viro Dei argutus fuerat. Quadam verō die, maligno spiritu instigante, cū non sua merita, sed correptionis suę amaritudinem memoraret, contra viri Dei sepulcrum expuit, & quem fratres monasterij quasi viuentem pronis ceruicibus in eodem loco salutare consueuerant, Iudæorum more conspuere non expauit. Mos autem, cū adhuc viueret, viri venerabilis fuit, vt subditorum culpas puniret, nē futurę vindictę eos negligendo seruaret. Consuetudinis ergō suę dignitatem post mortem, etiam seruans, eundem monachum grauius percussit. Nam vbi contra sepulcrum expuit, facies eiusdem intumuit, & os ita torsit, vt in maxilla depositū ex latere videretur. Percussus itaque, tunc primū cognoscere Abbatis sui magnitudinē cœpit, cū eum, cui quasi mortuo exprobrauit, viuere meliūs post mortē, & dignitatis suę vigorē tenere altius didicit. Sed cū magnis doloribus ingratus paternis beneficijs torqueretur, liuenti facie, tumētibus labijs, cinctus doloribus, ad venerabilē virū Abbatē meum Simeonē venit, reatum suum confitendo aperuit, & meriti sui dari sibi pœnam tantę audacię dignam postulauit. Cui venerabilis Abbas respondit: Si ab illo percussus es, curare te nullus alius potest.

Cap. 21.

Exod. 16.

Apostaram
monachum
resipiscētē
vt tractārit.

Cap. 23.

Humilitas
eius.Visio cuius
dam.Migrat ad
Dominum.

Cap. 24.

Punitur mo-
nachus, cō-
spuens eius
sepulcrum.Is Simeon
successit hu-
ic Petro
post Cōsta-
bilē, qui nō
integro an-
no fuit Ab-
bas.

reft. Iuffus ergò monachus redijt, & ante fepulcrum venerabilis viri in oratione profratus, faciei & oris incolumitatem promeruit. Os nanque, quod ad derogationem fancti fputum elexit, percuffum doluit, atque eo verba proferente poenitentia, falutem recepit, vt patris fui iuftitiam & pietatem contra detractorum fallaciam probaret. Quia nimirum vt magifter bonus errantem percuffit, & vt pius pater, quem percufferat, fanauit. Felix vtrique, qui vtrunque potuit, videlicet & percutiendo corrigere, & fanando mulcere. Hoc autem idem Sergius monachus fenex retulit, fed me petentem relationis fuæ miraculum, domini Abbatis Simeonis teftimonio confirmauit.

Cap. 25.

Vrfinus etiam monachus non valde huic difsimile folet narrare miraculum. Ait enim, quòd quadam die Tufciam apud ecclefiam S. Michaelis Archangeli plures monafterij fratres conuenerant: inter quos erat Leo Barifanus, & Vrfinus Ramarius. Tunc, vt fieri folet, confabulantibus fermo incidit, vt Abbatum monafterij opera & religio conferrètur. Sed cum ad Abbatem Petrum omnè monafterij tam religionem, quam exteriorum rerum collationem referrent, idem Vrfinus monachus laudatoribus patris fui refiftere vehementer cœpit: cumque iam nec detractionibus parceret, fratres eum monere cœperunt, vt à talibus verbis filere debuiffet. Ille autem filere noluit, fed quantum fibi placuit, nequiter loquendo proceffit. Eadem verò nocte ille, quem fpreuerat, ei in fomnis apparuit, atque ab eo inquirere inftanter cœpit, dicens: Sic, Vrfinus, fic debet monachus loqui de Abbate fuo? Qui cum ea, quæ vigilans dixerat, memora-

Apparet ob-
treçtatori
fuo vir Dei,
cumque vir-
gis cædit.

ret, & illum, cui quafi abfenti detraxerat, non folùm præfentem, fed etiam priftina authoritate præfentem cerneret, cum magno timore fui reatûs fibi dari veniam precabatur. Vir autem fanctus ei indulgere noluit, fed ante altare oratorij eum ducens, regulari difciplinæ fubdidit, atque tam acriter verberare cœpit, vt inter dolores exclamaret, & quid dormiens pateretur, patenter vocibus indicaret. Cumque fratres accederent, & clamantem excitarent, ordinè flagellorum expofuit, atque ad eorum veritatem & vltoris præfentiam confirmandam, fcapularum liuores teftes produxit. Quod profectò miraculû mihi Vrfinus idem dixit: fed certius rem fcire volens, cum ab Vrfo Ramario quærerem, fe clamantè inter verbera Vrfinum audiffè dixit, & in euigilante verberum figna vidiffè. Quibus nimirum fignis oftenditur, quo vir fanctus æternæ dignitatis honore potiatur, qui eos, quos in hoc feculo nutrierat, & corrigere docendo poffit, & caftigationibus emendare.

Cap. 26.

Nam vir vitæ venerabilis Odo Vefтарarius, quia magnæ veritatis & fanctitatis fuerit, nemo qui eum benè nouit, ignorat. Hic fæpius narrare confueuerat, quia frequenter fibi appareret, & eiuſdem, fi in aliquo erraret, facta reprehenderet. Præterea memorato Sergio monacho cuiusdam malæ confuetudinis vſus inoleuerat, vt in vno loco diu fixus permanere nõ poffet. Quadam verò nocte venerabilis pater ei apparuit, & de mobilitate fua terribiliter obiurgans, fe eum in proximo correcturû minatus eſt. Poſt non multos verò dies idem Sergius de ſolario cecidit, & coſtam fregit: atque ex illa iam die monafterium circuncuſſare non potuit. Hæc autè & huiuſmodi, vt iam dixi, pater venerabilis in difcipulorum correptione feciſſe cognofcitur, vt ad horam fuæ vocationis eorum nullus imparatus inueniretur. Quorum profectò nonnullos fæpè præmonuit, & vt fe ad vicinum exitum præpararent, imperauit.

Corrigitur
diuinitus
monachus
inquietus.

Cap. 27.

Ioânes quidam Romanus, monachus eiuſdem noſtri monafterij, qui etiam ad hoc Venuſinum monafterium mecum venit, quantæ ſimplicitatis & religionis vir fuerit, à multis cognofcitur. Hic autè in caſtro S. Adiutoris cum cæteris fratribus manere iuſſus fuerat. Quadam verò die ad monafterium veniẽs, id quod apud memoratum caſtrum nouiter geſtum nouerat, retulit dicens: Domino Leoni Barenſi, magiſtro eiuſdem caſtri, heſterna nocte dominus Abbas Petrus in fomnis apparuit, ei que dixit: Frater Leo, quare tam negligenter agis, & debitam pſalmodiam defunctis fratribus nequaquam reddis? Feſtina & præpara te, quia ſub magna eris celeritate moriturus. Euigilãs autem, timore prænunciati ſibi obitûs pauere mirabiliter cœpit. Cui etiam ſequenti nocte venerabilis Abbas Cõſtabilis apparuit, & eadem dixit. Ex qua nimirum geminata viſione ita territus eſt, vt in eccleſia pſallens, bis quotidie ex ordine Pſalterium repeteret, & ab omni illa ocioſitate ſua quieſceret. Poſt aliquantos verò dies idem Leo monachus languore correptus obiit, atque quòd veritatem viuendo dixerit, moriendo firmavit. Hæc autem mihi Ioannes venerabilis monachus, adhuc viuente eo, qui viſionem fuæ mortis viderat, narrauit. Quæ cum in eiuſdem obitu impleta didici, credere ea etiam cœpi, quæ per memetipſum non vidi.

Apparet vir
Dei Leoni
Barenſi.

DE